

KURIER Popularny

Organ Wojewódzkiego Komitetu

PPS

Rok II

Łódź, poniedziałek 19 sierpnia 1946 r.

Nr 227 (297)

Turecja zwleka z odpowiedzią na notę Związku Radzieckiego w sprawie Dardaneli Nieuzasadnione stanowisko prasy angielskiej i amerykańskiej wobec zainteresowanych państw czarnomorskich

MOSKWA. (PAP). — „Izwestia“, komentując notę radziecką skierowaną do Turcji w sprawie rewizji konwencji w Montreux, piszą m. in.: „Rząd radziecki proponuje w swej notce, by ustalenie statutu cieśnin, jako jedynej drogi morskiej, wiodącej z morza Czarnego i na Morze Czarne, należało nie tylko do kompetencji Turcji, ale i do kompetencji innych państw czarnomorskich. Takie postawienie sprawy wywołuje sprzeciw w części prasy amerykańskiej i angielskiej. Jednak nie można takich sprzeciwów uważać ani za uzasadnione, ani za sprawiedliwe. Jeżeli specjalne interesy państw czarnomorskich zostają wreszcie w pełni uznane przez takie państwa, jak Stany Zjednoczone, to nie można odmawiać tym krajom uzasadnionego prawa do wprowadzenia nowego statutu cieśnin.“

Nie wolno przy tym zapominać, że Dardanele i Bosfor prowadzą do zamkniętego z wszystkich stron Morza Czarnego i mają takie znaczenie dla bezpieczeństwa państw czarnomorskich, iż zagadnienie statutu tych cieśnin winno być uregulowane właśnie przez państwa czarnomorskie. Jeśli teraz jasne jest dla wszystkich, że sama Turcja nie może zapewnić bezpieczeństwa w sprawie cieśnin czarnomorskich, to z drugiej strony pretensje państw niepowołanych w sprawie udziału w kontroli nad cieśninami nie mają żadnych poważnych podstaw.“

Komentując dalej propozycję, zawartą w notce o wspólnej organizacji obrony cieśnin przez Związek Radziecki i Turcję, „Izwestia“ stwierdza: „W świetle doświadczeń ostatnich lat trudno zaprzeczyć, że taki warunek może zagwarantować obronę cieśnin. Cieśniny czarnomorskie winny się znajdować pod należytą opieką, którą zapewnić mogą istotnie Turcja i Zw. Radziecki. Zasady, wyłuszczone w notce radzieckiej, odpowiadają interesom państw czarnomorskich, dla których sprawa statutu cieśnin jest sprawą życiowej ważności. Zasady te odpowiadają całkowicie również interesom powszechnego bezpieczeństwa. Zasady te

winny być wprowadzone w życie. Konwencja w Montreux nie odpowiada potrzebom dnia dzisiejszego. Statut cieśnin wymaga poważnych zmian przede wszystkim w świetle doświadczeń minionej wojny. Wnioski radzieckie, przewidujące

niezbędne zmiany w statucie cieśnin, odpowiadają interesom państw czarnomorskich i interesom bezpieczeństwa powszechnego.“

LONDYN (PAP). Agencja Reutersa donosi z Ankar, że rząd turecki postanowił odroczyć odpowiedź

na deklarację radziecką w sprawie rewizji konwencji w Montreux. Deklaracja ta ma być jakoby powtórnie gruntownie zamalowana. W miejscowych kołach politycznych przypuszcza się jednak, że chodzi raczej o danie odpowiedzi jedno-

czesnej z notami, które, jak sądzą, zostaną wystosowane do Moskwy przez Londyn i Waszyngton w tej samej sprawie.

Projekt noty tureckiej ma być przedstawiony we wtorek parlamentarnej grupie partii narodowo-republikańskiej, po czym dopiero będzie przedłożony radzieckiemu charge d'affaires. Premier turecki odbył w środę dwie długie rozmowy z ambasadorem Stanów Zjednoczonych C. Wilsonem i ambasadorem brytyjskim sir Davidem Kelly.

LONDYN (PAP). Rozgłoszona w Ankarze podała do wiadomości, że rząd turecki opracował już odpowiedź na notę radziecką w sprawie rewizji traktatu w Montreux. Przed wręczeniem odpowiedzi ambasadorowi radzieckiemu będzie ona rozpatrzona przez tureckie zgromadzenie narodowe, co ma nastąpić we wtorek, dnia 20 bm.

Co na to Churchill?

„Żelazna kurtyna“ nad... Australią Zatrzymanie delegacji radzieckiej w Londynie

MOSKWA. (PAP). — W związku z zatrzymaniem delegacji kobiet radzieckich, udającej się na kongres do Australii czytamy w „Prawdzie“ m. in.:

„Droga delegacji wiodła przez Londyn — narazie jeszcze innej linii lotniczej do Australii nie ma — i z Londynu delegacji nie wypuszczono. Jak komunikują, uczyniono to po uzgodnieniu sprawy z Ewatem, australijskim ministrem spraw zagranicznych, znajdującym się obecnie na konferencji pokojowej w Paryżu.“

To niezgodne w stosunku do zaprzyjaźnionego państwa postępowanie władz australijskich wywołało uzasadnione oburzenie radzieckiej opinii publicznej. W związku z tym nasuwa się pytanie: jakiego właściwie zagrożenia spokoju dopatrzyły się władze australijskie w podróży kobiet radzieckich i jakie przyczyny zmusiły Ewatta do opuszczenia żelaznej kurtyny nad swoim państwem przed tą nieszkodliwą delegacją. Jeżeli istniały poważne przyczyny, by sobie nie życzyć przyjazdu tej delegacji do Australii, to można było jeszcze w Moskwie odmówić jej wiz wjazdowych. Ale wizy zostały wydane, a wjazd został wzbroniony pod pretekstem, którego nie można nazwać inaczej, jak naigrzywnością się. Można przypuścić jedno: władze australijskie przelekiły się spotkaniem kobiet radzieckich z australijskimi i nawiązaniem między nimi bezpośredniego kontaktu. Prasa

australijska, która podobnie jak prasa angielska i amerykańska, jest w znacznej części własnością wielkich magnatów prasowych i narzędziem ich polityki reakcyjnej rozpowszechnia w ostatnich czasach oszczerstwa przeciw Zw. Radzieckiemu.

Kobiety radzieckie sprostowałyby wiele z tych oszczerstw i zmyślań. Niewątpliwie sam fakt poby-

tu delegacji kobiet radzieckich w Australii rozproszyłby pewne fałszywe pojęcie o Związku Radzieckim, stworzone umyślnie przez określone koła australijskie. Grupa kobiet radzieckich miała okazję bezpośredniego zetknięcia się ze słynną demokracją Anglosasów, a kobiety australijskie mają sposobność przekonać się, jak się pojmują współpracę międzynarodową.

Trudny orzech do zgryzienia

Muzułmanie grożą kongresowi i sprzeciwiają się przyjęciu brytyjskiego planu

LONDYN (PAP) Jak donosi agencja Reutersa w związku z ostatnimi rozruchami przywódcy hinduscy i muzułmańscy naradzali się w niedzielę w sprawie przywrócenia spokoju w mieście. Następnie „procesja pokojowa“ złożona z ludności i przedstawicieli głównych stronnictw, przeciągnęła ulicami, gdzie doszło do największych zamieszek, z rozwiniętymi flagami kongresu i Ligi Muzułmańskiej, wzywając ludność do „zachowania spokoju i uczuć braterskich“.

Według dalszych doniesień agencji Reutersa, uczestnicy procesji byli radośnie witani przez napotykaną po drodze wojska brytyjskie i przez obywateli cywilnych, którzy na znak uznania powiewali białymi flagami, mającymi symbolizować pokój ze szczytów domów i balkonów. Tymczasem, jak podaje inna depesza Reutersa, wyżsi oficerowie policji brytyjskiej oświadczyli w niedzielę popołudniu korespondentowi tej agencji, że sytuacja w Kalkucie jest w dalszym ciągu zła. W godzinach rannych wielu brodatych „Sikhów“, potrzaskających szabłami i dmących w trąby, demonstrowało w muzułmańskiej dzielnicy miasta. Według niepotwierdzonej wia-

domości, policja dała ognia w celu przywrócenia porządku. Straż ogniowa była wzywana od rana do przeszło 30 wypadków pożaru w różnych dzielnicach miasta. Na kilku ulicach w południowej części Kalkuty leżały jeszcze trupy. Podczas zamieszek zniszczono wiele towarów.

LONDYN (PAP) Jak donosi agencja Reutersa z Drinagar Kaszmir, przywódca Ligi Muzułmańskiej w prowincji północnozachodniej Khan Abdul Brijum, komentując spotkanie Nehru z wicekrólem Indii oświadczył m. in.: „Uderzymy — i to tak mocno, że nasi wrogowie zachwieją się pod tym uderzeniem. Sto milionów Muzułmanów musi się zjednoczyć i zniszczyć zdrajców i Quislingów. Kongres, który zaprzeczył nam praw do naszej ojczyzny Pakistanu, dowie się

niedługo, że nie będzie miał już nigdy pokoju w Indiach. Muzułmanie są atakowani ze wszystkich stron przez Wielką Brytanię i kongres hinduski, który nie robi tajemnicy ze swoich celów zgnębienia Muzułmanów w Indiach.“

Z Bombaju donoszą, że przewodniczący Ligi Wszeczmuzułmańskiej Mohammed Hinnah oświadczył na konferencji prasowej, że „między kongresem a Ligą Muzułmańską istnieje nadal przepaść nie do przebycia“. Czyżby kongres — zapytał Hinnah — został upoważniony do rządzenia Muzułmanami z pomocą brytyjskiej krwi i brytyjskich pieniędzy? Nie do pojęcia jest, że premier Attlee mógł w ogóle myśleć o przeforsowaniu podobnego projektu, co teraz wywoła niesłychanie niebezpieczne następstwa“.

Oddziały amerykańskie zostały wzmocnione w Chinach

MOSKWA (PAP) Agencja TASS donosi z Nankinu o przybyciu w dniu 14 sierpnia br. do Tjangsimu i Tangi 700 oficerów i żołnierzy amerykańskiej piechoty morskiej.

NOWY JORK (PAP) „Daily Worker“ zamieszcza listy pewnego żołnierza amerykańskiego z Filipin. Pisze on, że przedstawiciele Czag-Kai-Szeka na Filipinach przeprowadzają za zgodą amerykańskich władz

wojskowych werbunek oficerów amerykańskich do armii Kuomintangu. Agenci Czag-Kai-Szeka gwarantują tym oficerom roczne pensje minimum 18 tys. dolarów amerykańskich i natychmiastowy awans. Podobno do Szanghaju przyjechało z Manili 2 Amerykanów dla zaznajomienia się z warunkami służby żołnierzy amerykańskich.

Zbrodniarze norymberscy zostaną straceni w Berlinie

LONDYN (PAP). Reuter dowiadyje się z miarodajnego źródła berlińskiego, że wyrok w procesie norymberskim ma być wykonany w Berlinie. Według tych nieurzędow-

ych doniesień ci oskarżeni, którzy zostaną skazani na śmierć, będą straceni w Berlinie, w mieście, które było ośrodkiem ich zbrodni przeciw ludzkości.

„Prawda“ o włoskich pretensjach

Bezpodstawne roszczenia terytorialne premiera de Gasperi na Konferencji Pokojowej

MOSKWA, (PAP). — W przeglądzie międzynarodowym „Prawda“ kreśli następujące uwagi na marginesie dyskusji nad projektem traktatu pokojowego z Włochami:

„Niemożna pominąć milczeniem tendencje, które ujawniły się w przemówieniu włoskiego premiera de Gasperi. Centralnym momentem tego przemówienia były bezpodstawne roszczenia terytorialne. Widocznie pewne kółka włoskie nie wyciągnęły należytych wniosków z lekcji niedawnej przeszłości. Faszyści rzymscy w ciągu dwóch ośmiu statnych dziesięcioleci lat nieustannie wzywali do agresywnych wypraw, poczynając od wyprawy na Abisynię, a kończąc wyprawą na Włochy. A jednak szowinistyczne wrzaski rozlegają się dziś również z lamów wielu gazet włoskich. I kiedy odpowiedzialny przedstawiciel rządu włoskiego wysuwa z trybuny konferencji pokojowej stare pretensje imperialistyczne, to musi to wywołać słuszne refleksje.

Równocześnie de Gasperi traktuje, jako drugorzędne te zagadnienia traktatu pokojowego z Włochami, które mają istotnie ważne znaczenie dla narodu włoskiego i dla przyszłości Włoch. Żądania, stawiane Włochom przez mocarstwa anglosaskie, mogą poważnie zahamować odbudowę gospodarczą Włoch. Zawierają one groźbę pozabawienia Włoch samodzielności gospodarczej. Traktat pokojowy, zawarty na takiej podstawie, bynajmniej nie przyczyniłby się do odrodzenia Włoch i rozwoju ich sił wewnętrznych. Te zagadnienia, mające zasadnicze znaczenie dla przyszłości Włoch, odsunął de Gasperi na drugi plan. De Gasperi jest opętany przez ideę włoskiej ekspansji na wschód, co nie pomoże bynajmniej Włochom do ulżenia normalnych i przyjaznych stosunków z sąsiednimi państwami“.

W związku z punktami gospodarczymi umowy z Włochami dziennik pisze:

„Charakterystyczne jest, że właśnie Związek Radziecki, który poniósł w czasie wojny największe straty materialne i mógłby żądać za nie pełnej rekompensaty, wykazuje obecnie największą gotowość do uwzględnienia interesów narodów zwyciężonych i liczenia się z ich realnymi możliwościami. Delegacja radziecka broniła na konferencji pokojowej zasady, że nie można stawiać państwom zwyciężonym niewykonalnych warunków. Nie można robić z tych państw żebraków, żyjących z jałmużny UNR RA. Państwom tym należy ułatwić odbudowę gospodarczą dla szybszej przebudowy demokratycznej i dla uzdrowienia ich życia politycznego. Takie nadmierne żądania,

jakie np. stawiają Rumunii Anglia i Stany Zjednoczone, nie tylko bezpośrednio ale i pośrednio, muszą nasunąć myśl, czy nie działają tu względy dalekie od szczerego poparcia zamiaru Rumunii w ciężkich i uporczywych wysiłkach jej rządu nad stworzeniem demokratycznego ładu? Próby gospodarczego zdławienia i uzależnienia byłych wrogich państw nie są bynajmniej sposobem stworzenia podstaw trwa-

W dzień „Święta wdzięczności“

Warszawa składa hołd Zakroczymowi za jego bohaterską postawę i pomoc

WARSZAWA (PAP). Wywiezionym przez Niemców w czasie powstania Warszawiankom ludność Zakroczymia i okolice z narażeniem własnego życia przysłała z listem braterską pomocą i miłością. W tych ciężkich dniach nawiązał się sojusz więźniów fortu zakroczymskiego z miejscową ludnością, wyrazem którego było zorganizowane 18 bm. „Święto Wdzięczności“. Na uroczystość tę przybyli olbrzymie rzesze ludności Zakroczymia i okolic, przedstawiciele rządu Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawskiej Rady Narodowej, władz państwowych, samorządowych, organizacji politycznych, związków zawodowych i młodzieży. Liczne przybyli również więźniowie fortu zakroczymskiego.

Do zebranych tłumów pierwsza przemówiła ob. Kostrzebska Krystyna, mieszkanka Zakroczymia, w pięknych słowach kresząc martyrologię więźniów zakroczymskich. W imieniu byłych więźniów politycznych w krótkich słowach, sięgając pamięcią do owych dni, podziękował ob. Wolnik. Następnie w imieniu rządu Rzeczypospolitej Polski wygłosił przemówienie minister ob. Stefan Matuszewski, który zaznaczył, iż prezydium Krajowej Rady Narodowej za wielki czyn w stosunku do więźniów fortu odznaczyło kilka osób. Minister podkreślił, iż zbratanie byłych więźniów z ludnością jest wkładem do naszego wspólnego dorobku w budowie nowej rzeczywistości Polski demokratycznej, kiedy to wszyscy bez wyjątku muszą

stanąć do wspólnej pracy przy odzyskaniu Polski z ruin i zgłuszeń. W pracy tej musi być jedność, zgoda, wzajemna pomoc i wzajemne zrozumienie. Dzisiejsze święto Zakroczymia jest dowodem, iż w dniach ciężkich wśród Polaków następuje zgoda i jedność. Oby ta zgoda i ta jedność trwała dalej i abyśmy na niej budowali potężny i trwały gmach Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej. Następnie minister Matuszewski w imieniu prezydium Krajowej Rady Narodowej udekorował najwybitniejszych obywateli za pomoc udzielaną b. więźniom.

Minister Matuszewski dokonał odsłonięcia tablicy z następującym napisem: „Rzeczpospolita Polska miastu Zakroczymiu za pracę społeczno-obywatelską nadaje Złoty Krzyż Zasługi. W podzięce i wdzięczności mieszkańcom Zakroczymia i okolic za ich ofiarę pomoc, niesioną nam do twierdzy zakroczymskiej — byli więźniowie“.

Zebrani złożyli wiązankę na miejscowym cmentarzu na grobach poległych żołnierzy i partyzantów w walce z okupantem niemieckim.

Byli więźniowie fortu Zakroczymia w dowód wdzięczności postanowili ufundować szkołę w Zakroczymiu. Akcja ta jest już w pełnym toku i spodziewać się należy, że gmach szkolny będzie gotów na wiosnę przyszłego roku.

Żydzi buntują się w obozach dla imigrantów na Cyprze

LONDYN (PAP). Z Famagusta na Cyprze donosi agencja Reutera, że dziennikarze, zwiedzający oboz uchodźców żydowskich, przywiezionych z Palestyny na Cypr, trafili tam na rozruchy. Kiedy uchodźcy dotarli do obozu, wybuchły zamieszki i straż wojskowa dała ognia w powietrze. Ofiar nie było. Obwieszczenie brytyjskich władz, że dotychczas odtransportowano 1300 nielegalnych imigrantów.

LONDYN (PAP). Agencja Reutera donosi z Famagusta (Cypr), że przywódcy obozu żydowskiego w Famagusta zapowiedzieli na 19 sierpnia strajk głodowy, jako protest przeciw-

W paru słowach

— Prezydium Rady Najwyższej ZSRR mianowało Pawłowa Aleksieja Pawłowicza posłem ZSRR w Belgii.

— Brytyjska służba informacyjna w Niemczech donosi, że w niedzielę 9 osób zostało zabitych podczas wybuchu bomb na parowcu „Pollux“ między Neustadt i Pelzerhagen przy wybrzeżu bałtyckim. Parowiec zatonął. Był on naładowany 236 tonami bomb niemieckich, przywożonych na miejsce, gdzie miały być wrzucone do morza na rozkaz brytyjskich władz wojskowych.

— Brytyjski minister spraw zagranicznych Bevin przeprowadził w Paryżu rozmowy na temat Palestyny z przywódcami Agencji Żydowskiej.

— Ambasador Polski Oskar Lange powrócił do Stanów Zjednoczonych. Będzie on przewodniczył na najbliższym zebraniu Rady Bezpieczeństwa.

— Rząd radziecki przekazał węgierskiemu towarzystwu lotniczemu 5 wielkich samolotów pasażerskich i mały samolot kurierski. W najbliższym czasie rząd radziecki przekaże dalszych 26 samolotów.

Susza w Rumunii

BUKARESZT, (PAP). — W części Rumunii panuje katastrofalna susza. Szczególnie ciężki dotknięte są Moldawia i Dobruża. Zbiory będą o wiele niższe od normalnych. Winnice i pola kukurydzy zagrożone są kompletnie nieurodzajem. Rząd przedsięwziął specjalne środki celem przyjęcia z pomocą dotkniętym klęską nieurodzaju dzielnicom kraju. Temperatura w Bukareszcie wynosiła w ostatnich dniach 60 st. C.

Tysiące dzieł naukowych przekazały Polsce instytucje naukowe Leningradu

MOSKWA (PAP). Po dwutygodniowym pobycie w Leningradzie powróciła do Moskwy delegacja wydziału naukowego ambasady RP z attache do spraw nauki prof. Dombowskim na czele. Delegacja nawiązała w Leningradzie bliższy kontakt z instytucjami akademii nauk ZSRR wojskową akademią lekarską, instytutem medycyny doświadczalnej i innymi w sprawie wzajemnej wymiany z instytucjami polskimi wydawnictw naukowych.

Szereg instytucji naukowych Leningradu przekazało wielką ilość dzieł i wydawnictw naukowych jako dar dla Polski. Główna biblioteka Akademii Nauk ofiarowała 1,700 tomów dzieł naukowych i czasopism. Biblioteka publiczna im. Cedrina ofiarowała około 12,500 tomów, w tej liczbie ponad 3 tys. tomów polskiej literatury klasycznej.

Instytut Medycyny Doświadczalnej, którego dyrektorem był nie-

gdyś uczony polski Marceł Nencki, przekazał delegacji komplet wydawnictw Instytutu. Łącznie dary placówek Leningradzkich stanowią wagon książek i czasopism, które w najbliższym czasie przestane zostaną do Polski dla odpowiednich instytucji naukowych.

Niemcy agitowali za 3 x nie

Znamienne zeznania członków „Freies Deutschland“

KATOWICE (PAP). Władze bezpieczeństwa aresztowały dalszych 7 członków nielegalnej organizacji hitlerowskiej „Wehrwolf“, zakon-

spirowanej na terenie huty „Julia“ w Bobrek. Aresztowani przyznali się do należenia do nielegalnej organizacji, na czele której stali Arnold Knoll i inżynier tej huty Krautschke.

W toku śledztwa przyznali się oni do szeregu aktów sabotażowych, jak i do agitacji przed referendum ludowym za negatywnym ustosunkowaniem się do wszystkich trzech pytań.

„Wehrwolf“ na terenie huty „Julia“ był zorganizowany na wzór hitlerowskich szturmówek i każda grupa miała swego „Gruppenführera“. Instrukcje i środki finansowe otrzymywali z Drezna. Dalsze dochodzenie w toku.

Traktaty pokojowe byłych satelitów „osi“ na stole obrad w Paryżu

PARYŻ (PAP). Po załatwieniu większości zagadnień proceduralnych Konferencja Po-

kojowa przystąpiła do omawiania projektów poszczególnych traktatów pokojowych. W dniu 19 bm. odbędzie się posiedzenie 3 komisji: włoskiej, bułgarskiej i węgierskiej. W pierwszym rzędzie dyskutowane będą polityczne klauzule traktatów pokojowych. W tym samym dniu komisja węgierska i bułgarska wybiorą swych przewodniczących. We wtorek, dnia 20 bm. austriacki minister spraw zagranicznych przedstawi konferencji stanowisko rządu austriackiego w sprawie traktatu pokojowego z Włochami. Również we wtorek oczekiwane są przemówienia przedstawicieli Albanii, Egiptu, Kuby i Meksyku.

Nie tylko USA mogą przyjąć Żydów

WASZYNGTON (PAP). Podsekretarz stanu Acheson oświadczył w piątek dziennikarzom, że imigranci żydowscy, którzy przybyli do brzońców Palestyny, traktowani są z wszelkimi względami przez władze brytyjskie. Acheson zaznaczył również, że w związku z propozycją prezydenta Trumana, by uchodźcy wpuszczani byli do Stanów Zjednoczonych od pewnego czasu prowadzone są pertraktacje z szeregiem państw półkuli zachodniej.

Radiostacja raszyńska ma leż swoją rocznicę

WARSZAWA (PAP). 19 sierpnia miały pierwszą rocznicę uruchomienia radiostacji w Raszynie oraz studia polskiego radia w Warszawie. Otwarcie pierwszej silnej 60-cio kilowatowej stacji w Raszynie i centralnej rozgłośni w Warszawie zapoczątkowało nowy etap w rozwoju radiofonii polskiej i stworzyło

trwałe podstawy techniczne, dla ogólnopolskiego programu.

Raszyn został odbudowany ze zgłuszeń i ruin w rekordowym czasie 3 i pół miesięcy wspólnym wysiłkiem polskich i radzieckich techników. Aparatura stacji jest darem Związku Radzieckiego. Aktu otwarcia dokonał Prezydent KRN Bolesław Bierut.

Wydażność pracy oznacza często

HIGIENĘ I BEZPIECZEŃSTWO PRACY

Jest rzeczą powszechnie wiadomą, w jakim stanie znajdował się nasz przemysł w chwili wyzwolenia kraju. Dzisiaj po 1 i pół roku możemy także i w tej dziedzinie ze spokojem patrzeć w przyszłość, oceniając obiektywnie i dzieło dokonane i nasze zamiary na przyszłość. A dotychczasowy okres pracy był przecież eksperymentem na ogromną skalę z dwóch powodów. Jeden — to fakt odbudowania przemysłu w ogóle, a drugi — to fakt nie mniej doniosły odbudowania tegoż przemysłu na zupełnie nowych podstawach — czyli unarodowienie przemysłu.

W r. 1918—19 przeżyliśmy również nasz przemysł w stanie zupełnego zniszczenia. Odbudowa nastąpiła w sposób kapitalistyczny. Właściciele przemysłu „przegrupowali się”, tzn. nawiązali stare stosunki z kapitałem zagranicznym, dopuścili nowy kapitał (francuski i włoski) do współpracy, zakupili zagranicą nowe maszyny, państwo udzieliło gwarancji, że będą one zapłacone. Właściciele fabryk odbudowali je, zapłacili za maszyny w deprecjonowanych markach, a państwo zagranczy w funtach czy dolarach. Zadawani byli oczywiście — właściciele fabryk.

Wiadomo, iż dzisiaj odbudujemy życie gospodarcze na zupełnie innych podstawach: państwo jest właścicielem wielkiego przemysłu i ma monopol handlu zagranicznego, decyduje o ilości i jakości wwozu i wywozu. Na tym polega wielkość tego eksperymentu, o którego powodzeniu decyduje już nie „wolna gra sił” — a społeczeństwo i jego organy.

Eksperyment się udał, tzn. przemysł nasz ruszył pełną parą. Ostatni np. zjazd przemysłu włókienniczego, który odbył się w Łodzi dowodzi, iż skończył się I etap uruchomienia przemysłu, tzn. rozwiąaliśmy zadanie pierwsze: co produkować. Na ten temat wygłaszano na zjeździe referaty o rentowności produkcji, o oszczędnej gospodarce materiałowej, o sposobie użytkowania odpadków itd. Hasło rentowności było jednak najbardziej głośnie. Zupełnie słusznie, rentowność, to istota zagad-

nienia i cel wszelkiej produkcji. Różnica zdań powstanie dopiero wówczas, gdy zażądamy odpowiedzi na pytanie, co to jest rentowność? W gospodarce kapitalistycznej odpowiedź na to pytanie jest bardzo proste: najwyższe oprocentowanie inwestowanego kapitału i zużycie jak najmniejszego (szeroko pojętego) wysiłku. Korzyść społeczna, zaspokojenie potrzeb odgrywają „w kalkulacji” kapitalistycznej, rolę minimalną.

W przemyśle unarodowionym zagadnienie rentowności ma zupełnie inne znaczenie, a sama rentowność inny cel, albowiem celem przedsiębiorstwa unarodowionego musi być zaspokojenie potrzeb, a nie tylko dochód, jaki to przedsiębiorstwo przynieść może i powinno. Rzecz jasna, że droga do celu wiedzie przy pomocy odpowiednio wydajnej produkcji, racjonalnej gospodarki materiałowej itd. Ale te czynniki nie powinny być oceniane według takich zasad, jakie stosowano w przedsiębiorstwach kapitalistycznych. Nie może być wydajności produkcji, nie liczącej się ze stanem urządzeń technicznych, organizacją pracy itd. A wreszcie zagadnienie wydajności nie może być tylko zagadnieniem wewnętrznym, którym zajmuje się dane przedsiębiorstwo przemysłowe czy jego zarząd centralny lub nadrzędna

władza państwowa, a musi być zagadnieniem politycznym, w którym zabiorą głos nie tylko domorosły Forel czy Edison, a działacz zawodowy, higienista, inżynier fachowiec w dziedzinie bezpieczeństwa pracy, specjalista z dziedziny ustawodawstwa pracy itd. O wydajności pracy i jej rozmiarach decydować muszą wreszcie nie tylko zwyczajnie po przodkach przyjeżdżając a ściśle badania naukowe, dla których tzw. interes produkcji jest jednoznaczny z rolą człowieka w produkcji, ochroną jego zdrowia i życia w czasie pracy.

W tej „kalkulacji” przemysłu unarodowionego człowiek pracujący musi być brany tak pod uwagę, jak i inne czynniki natury technicznej i gospodarczej. Robotnik pracują-

cy w danym zakładzie pracy musi mieć zapewnione i bezpieczeństwo i odpowiednie warunki pracy, nie tylko natury pieniężnej. Wówczas jego praca będzie rentowna i wydajna.

Z tych to powodów odpowiadając na pytanie — jak produkować? — nie możemy zapominać o ochronie pracy człowieka produkującego. Moglibyśmy bowiem myśleć tylko o wydajności pracy w sensie kapitalistycznym dojsz do takiego stanu, iż nie miałby już kto produkować i kto wytworzone towary spożywać. Słowem nie ma wzrostu wydajności bez ochrony człowieka.

Wielka szkoda, że się o tych zagadnieniach nie mówi na zjazdach przemysłowych. Alfred Krygier.

W. Brytania przeciw Albanii

NOWY JORK (PAP). Delegat brytyjski w komisji dla spraw członkostwa Rady Bezpieczeństwa ONZ, Valerone Lawford, sprzeciwił się zaaprobowaniu zgłoszenia Albanii do ONZ, oświadczając, że „rząd zjednoczonego królestwa ma wątpliwości ogólnego charakteru co do tego, czy Albania pojmując należycie swe obowiązki w dziedzinie międzynarodowej”.

Zaprzysiężenie rządu Słowacji

PRAGA, (PAP). — Premier Czechosłowacki Klement Gottwald dokonał w dniu 16 bm. zaprzysiężenia nowego rządu autonomicznego Słowacji. Większość w Słowacji w ostatnich wyborach uzyskała partia demokratów.

Tajemnicza podróż prez. Trumana

Domysły amerykańskiej opinii publicznej

WASZYNGTON, (SAP). — Jacht prezydenta Trumana „Williamsburg” wyruszył wczoraj w podróż w okolice zatoki Narragansett (Nowa Anglia) i wzdłuż brzegów stanu Maine. Będą to najdłuższe wakacje prezydenta, bo trwają

17 dni. Oficjalnie wiadomo, że celem podróży jest kompletny wypocinek prezydenta. Dziennikarze nie uczestniczą w podróży.

Koła poinformowane twierdzą jednak, że podróż prezydenta może dać bardzo ważne wyniki, przypominając podróż prez. Roosevelta w sierpniu 1941 r. podczas, której powstała Karta Atlantycka.

Prezydent nie będzie mógł odgra niczyć się do tak ważnych problemów jak — konferencja pokojowa, Palestyna, wojna domowa w Chinach, kontrola bomby atomowej oraz problemy społeczne w Stanach Zjednoczonych. Istnieją na-

wet przypuszczenia, że jacht prezydenta zamiast projektowanej podróży wzdłuż wybrzeży Atlantyki, wypłynie na pełne morze, gdzie prezydent spotka się z premierem Attlee i innymi poważnymi osobistościami, by omówić sprawy Bliskiego Wschodu.

Komentatorzy amerykańscy twierdzą, że nie po raz pierwszy może się zdarzyć, iż głowy państwa powezną decyzje na morzu. Wspomnienia o Edwardzie VII, o Wilhelmie II i Poincaré nasuwają się w chwili, kiedy prezydent Truman oficjalnie wyjeżdża na spokojne wakacje.

Cztery razy droższa była druga wojna światowa od pierwszej

LONDYN, (ZAP). — Jak pisze „Daily Express”, ciekawe jest właśnie teraz, w trakcie prac konferencji pokojowej w Paryżu, zorientować się, jakie straty spowodowała druga wojna światowa. Odnośne dane były dotychczas częstokroć pieczołowicie tajone. Bank Wypłat Międzynarodowych w Bazylei dokonał interesujących obliczeń, uwzględniających również straty w ludziach, przeliczone na pieniądze. Otóż ogólne szkody i straty, będą-

ce następstwem wojny, wynoszą 338 miliardów funtów szterlingów. Poprzednia wojna kosztowała mniej więcej jedną czwartą tej sumy, a mianowicie 84 miliardy funtów szterlingów. Jeśli chodzi o wydatki, poczynione w związku z drugą wojną światową przez poszczególne mocarstwa, to Anglia wydała 10 miliardów funtów, Stany Zjednoczone — 70 miliardów, Związek Sowiecki zaś 30 miliardów funtów.

Gazy trujące

niemieckiego pochodzenia u Japończyków

NOWY JORK, (ZAP). — Z Szanghaju donoszą, że — jak informują miejscowe pisma — w rejonie wschodnim prowincji Szansi znaleziono ukryte w świątyni buddyjskiej puszkę blaszane z napisami niemieckimi. Po zbadaniu okazało się, że puszkę te zawierają gazy trujące, podobny do głośniego „cyklonu”. Przypuszcza się, że Japończycy używali gazów tego typu podczas wojny, nie ustalono jednak jeszcze w jakich okolicznościach się to stało. Należy jednak przypomnieć, że w czasie minionej wojny Chińczycy parokrotnie oskarżali Japończyków o stosowanie na niektórych odcinkach frontu gazów trujących. Okazuje się, że wi-

docznie i w tym wypadku Niemcy nie byli bez winy. (ig).

Porządek dzienny zgromadzenia ONZ ustalony

NOWY JORK (PAP). Rada Bezpieczeństwa ONZ zebrała się na zamkniętym posiedzeniu dla omówienia porządku dziennego generalnego zgromadzenia, które ma rozpocząć obrady 23 września w Nowym Jorku. Z dobrze poinformowanych kół donoszą, że brana jest również pod uwagę możliwość odroczenia zgromadzenia generalnego związku z trwaniem Konferencji Paryskiej.

Związki zawodowe U. S. A. żądają podwyżki płac i kontroli cen

NOWY JORK (PAP). Philip Murray, przewodniczący kongresu związków pracowników przemysłowych CIO ogłosił 6-punktowy projekt walki z inflacją w Stanach Zjednoczonych. CIO zamierza uniknąć nowej kampanii o zwwyżkę płac i proponuje: natychmiastowy powrót do cen żywności z przed lipca przy użyciu interwencji rządowej, zwolnienie przez prezydenta Trumana konferencji przedstawicieli pracy i kapitału, finansową pomoc państwa

dla przemysłu żywnościowego, stałe opracowywanie przez CIO raportów o kształtowaniu się cen, wpływ CIO na wprowadzenie pewnych zmian w systemie podatkowym, organizowanie oporu konsumentów przeciwko próbom zwwyżki cen przez producentów. CIO ustosunkowuje się bardzo krytycznie do dotychczasowych osiągnięć prezydenta Trumana i kongresu w zapobieganiu inflacji, uważając ich działalność za niewystarczającą.

Amerykane demonstrują przeciwko terrorowi w Grecji

NOWY JORK, (PAP). — Przed konsulem greckim w Nowym Jorku odbyła się demonstracja przeciwko niustającemu terrorowi faszystowskiemu w Grecji. Również w Nowym Jorku odbyła się demon-

stracja przeciwko reżimowi gen. Franco, zorganizowana przez związki robotnicze i wyznaniowe. Demonstranci wysunęli żądanie, aby Stany Zjednoczone zerwały stasunki z frankistowską Hiszpanią.

Z pobytu delegacji ONZ w Polsce

Zniszczenia pod Warką wywołują wstrząsające wrażenie

WARSZAWA (PAP). 18 bm. w godzinach rannych delegacja podkomisji ONZ do spraw odbudowy gospodarczej terenów zniszczonych zapoznana się na konferencji, której przewodniczył przewodniczący komitetu ekonomicznego rady ministrów minister przemysłu Hilary Minc, z planem odbudowy gospodarczej Polski.

Konferencja, w czasie której referat zasadniczy wygłosił wiceprezes CUP Jacek Rudziński, przyczyniła się zdaniem delegatów, w dużym stopniu do zorientowania się w problemach odbudowy gospodarczej naszego kraju. Popołudniu delegacja udała się na pas zniszczeń pod Warką. Informacji i szczegółowych wyjaśnień udzielał gościom wicewojewoda warszawski Rot oraz przedstawiciele Centralnego Urzędu Planowania.

Warka, w której z 400 domów, istniejących przed wojną, 250 uległo całkowitemu zniszczeniu, reszta zaś jest poważnie uszkodzona, wywarła na gościach zagranicznych silne wrażenie. Jeszcze bardziej jednak byli delegaci poruszani, gdy oglądali warunki, w jakich mieszka jeszcze dotychczas znaczna część ludności w pasie zniszczeń. Przedstawiciele ONZ oglądali ze współ-

czuciem ziemiarki, wyglądające po prostu jak nory, w których gnieźdzą się rodziny, liczące niejednokrotnie 5, 6 a nieraz i więcej osób. Sekretarz delegacji ONZ Kotschnig podkreślił ze zdumieniem, że pomimo tak straszliwych warunków bytowania, w wygrzebanych w ziemi siedzibach pogorzalców, panuje wzorowa czystość.

Wszyscy delegaci interesowali się żywo planami odbudowy tych terenów oraz sposobem finansowania odnośnych robót. Toteż z zacięciem zwiędzili następnie budującą się doświadczalną wieś Nowe Piaseczno. Roboty w tej wsi prowadzi SPB pod nadzorem urzędu wojewódzkiego i stosowane tam są róż-

ne materiały budowlane, jak: cegła, beton i nowoczesne materiały zastępcze.

Doświadczenie, uzyskane przy budowie Nowego Piaseczna, będzie szeroko wykorzystane dla opracowania najlepszych planów odbudowy wsi, oraz dla wyboru najbardziej praktycznych materiałów budowlanych. Wszyscy delegaci, z którymi miał sposobność rozmawiać przedstawiciel PAP, zgadzają się z tym, że zniszczenia, jakie odgrywa w Polsce, przekraczają znacznie wszystko to, co widzieli dotychczas w innych krajach Europy.

Dnia 19 bm. delegacja odlatuje do Głiwic, celem zwiędzenia śląskiego okręgu przemysłowego.

AKCJA PREMIOWA
„KURIERA POPULARNEGO”
DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ
KUPON NR 16

19. VIII w Łodzi

WAŻNE TELEFONY:

- Woj. Urząd Bezp. — tel. 252-72
- Wojewódzka Kom. Milicji Obywatelskiej — tel. 250-07
- Miejska Komenda Milicji Obywatelskiej — tel. 253-60
- Pow. Urząd Bezp. — tel. 130-01
- Kom. Pow. MO — tel. 185-02
- Pogot. Lekarskie PCK — tel. 117-11
- Pogot. Ratunk. Miejskie — tel. 104-44
- Pogot. Ratunk. Ubezp. — tel. 134-15
- Straż pożarna — tel. 8
- Biurowe — tel. 199-00
- Redaktor Naczelny Kuriera Popul. i sekretariat — tel. 130-46
- Sekretarz Redakcji — tel. 144-18
- Kierownik Administracji — tel. 222-22
- Dział ogłoszeń i eksped. — tel. 256-37
- Dział prenumeraty — tel. 268-95

DYZURY APTEK

Dzisiejszej nocy dyżurują apteki: Czyskiego (Rokicińska 53), Bartoszewskiego (Piotrkowska 95), Rowińskiej-Koprowskiej (M. Wolności 2), Staniulewicz (Pomorska 31), Siniękiej (Rzgowska 51), Dancerowej (Zgierska 61).

TEATRY

TEATR WOJSKA POLSKIEGO
ul. Stefana Jaracza 27
Codziennie Niebieski Lis z Marią Gorczyńską.

TEATR KAMERALNY
Daszyńskiego 34.
Dziś, dnia 14 sierpnia o godzinie 19 min. 30 przebiega komedia amerykańska Barry Connorsa pt *Roxy* z udziałem Janiny Łukowskiej, Zofii Ordynskiej, Tamary Pastuskiej, Marii Szumowiczówny, Michała Meliny, Adama Mikolajewskiego i Ludwika Tatarskiego. Reżyserował Jan Kochanowicz, dekoracje wykonał Antoni Bilas i Aleksander Jerdrzejewski. Kasa czynna od godz. 10-ej.

TEATR KOMEDII MUZYCZNEJ „LUTNIA”
Dziś godz. 19, pełna humoru piekna operetka P. Abrahama, „Wiktoria i jej huzar”
Udział biorą: Elna Gistadt, Michał Ślaski, B. Halmirska, St. Piasecka, J. Grygalańska, St. Brusikiewicz, K. Koszela, Chronicki, K. Chorzewski, Wł. Szczawiński, T. Śluzak. Bilety wcześniej do nabycia w księgarni przy ul. Piotrkowskiej 102a, a od godz. 17 w kasie teatru. Uwaga! Już od dnia dzisiejszego bierze udział w operetce „Wiktoria i jej huzar” doskonały komik — Karol Chorzewski.

OGNIKO METODYCZNE PRACY ŚWIETLICOWEJ
Podaje się do wiadomości aktywni świetlicowcy, że przy Wydziale Świetlicowym TUR istnieje Ognisko Metodyczne Pracy Świetlicowej.
Od wszystkich pracowników świetlicowych będą wymagane daleko wyciągnięte kwalifikacje. Ognisko Metodyczne Pracy Świetlicowej daje możliwość pogłębienia swojej wiedzy i nabycia wymaganych kwalifikacji.
W dobrze zrozumianym interesie własnym zapisujcie się na Ognisko Metodyczne Pracy Świetlicowej TUR, w gmachu CRDK, Piotrkowska 243, tel. 114.40 i 153.30.
Ognisko czynne w poniedziałki od godz. 10—13 (Kr. 291, M)

NOWY NUMER „KUŹNICY”
Ostatni (33) numer tygodnika „Kuźnica” poświęcony jest prawie wyłącznie sprawie powstania warszawskiego. Prócz artykułu Stefana Żółkiewskiego p. t. „Powstanie trwa” — umieszcza „Kuźnica” interesującą wypowiedź E. Mouniera’a, redaktora czasopisma „Esprit” na temat powstania warszawskiego.
Dział literacki jest tym razem bardzo bogaty i ciekawy. Poezję reprezentuje Mieczysław Jastrun w szeregu nowych wierszy.
Prozę reprezentują: fragment z książki Kazimierza Brandysa poświęcony powstaniu, wyjątki pamiętników Jarosława Iwaszkiewicza z okresu powstania, opowiadanie oświeciskie Tadeusza Borowskiego p. t. „Śmierć powstania” oraz proza Rychlewskiego również o powstaniu warszawskim.
Krytykę literacką reprezentuje: ostatni odcinek rewizjonistycznej pracy Stawara na temat Sienkiewicza oraz recenzje Byszarda Matuszewskiego — książki p. t. „Z kręgu milczenia” Wojciecha Żukrowskiego.
Nadto w numerze znajdziemy drugi odcinek list Stefana Otwinowskiego z Krakowa.

RADIO

fala 224 m
na poniedziałek, 19 sierpnia
W-wa: 6.00 Pieśń „Kiedy ranne...”, oraz dziennik. Łódź: 6.20 Program na dziś. Poznań: 6.25 gimnastyka, 6.35 muzyka. Kraków: 7.00 aud. poranna. W-wa: 7.30 powtórz. najważ. wiad. dziennika, 7.35 muzyka, 8.20 inform. ogólnopolsk. Łódź: 8.30 Rozmaitości, 8.40 Codzienny odc. prozy: „Człowiek o dwóch twarzach” powieść Wł. Rymkiewicza (d. c.), 8.55 skrzynka poszukiwania rodzin, 9.05 Przerwa. Kraków: 11.57 sygnał czasu i hejnał z Wierzy Mariackiej, 12.05 dziennik. Katowice: 12.35 koncert. Kraków: 12.55 „5 minut poezji”, 13.00 Na ziemiach odzyskanych, 13.15 Z życia narodów słowiańskich. Katowice: 13.25 muzyka. Kraków: 14.00 aud. dla dzieci. Katowice: 14.20. Łódź: 14.50 Kwadrans piosenek (płyty), 15.05 Skrzynka radiotechn. w opr. inż. B. Klimaszewskiego, 15.10 Przejście filmowe, 15.20 Etiudy symfon. Schumanna w wyk. H. Przesmyckiej — fortep., 15.40 Wiadom. z miasta i prowincji, 15.45 koncert reklamowy. W-wa: 16.00 dziennik, 16.30 koncert. Łódź: w programie ogólnopolskim, 16.55 Kwadrans polityki M. Piechala p. t. „Garsc Popiołów”. W-wa: 17.10 koncert, 17.50 „Odbudujemy W-wę”. Łódź: 17.55 Aud. dla świetlic robotn.: 1) W ramach aud. Ligi Kobiet pog. Wł. Pawłaka, 2) płyty. Kraków: 18.10 aud. słowno-muzyczna: „Kompozytorki polskie do okresu Młodej Polski”. W-wa: 19.00 Nanka przy głośniku. Kraków: 19.30 Sylwetki kompozytorów polskich. Warszawa: 20.00 dziennik, 20.30 koncert solistów. Łódź: 21.00 Utwory polskich kompozytorów w wyk. Z. Sarnowskiej — śpiew. i A. Polepskiego — skrzypce, przy fortep. W. Klimowiczowa, 21.30 Koncert życzeń (część I-sza). Katowice: 22.00 koncert rozrywk. Łódź: 22.30 Skrzynka poszukiwania rodzin. W-wa: 23.00 ostat. wiad. dziennika, 23.20 progr. na jutro. Łódź: 23.30 Koncert życzeń (część II-ga), 23.55 Progr. na jutro, zakończenie audycji i hymn do 24.00.

Baraki i obóz na Majdanku przekazane będą przedstawicielom państw obcych

LUBLIN, (SAP). — Odbyło się organizacyjne zebranie komitetu tygodnia Majdanka, na którym obecni byli przedstawiciele wszystkich zawodów, partii politycznych, władz wojewódzkich i miejskich i t. d. Delegat główniej komisji do badania zbrodni niemieckich, ob. Onyszko, wygłosił dłuższy referat, w którym zobrazował rolę historyczną Majdanka oraz złożył sprawozdanie z dokonanych dotychczas prac i planów na przyszłość. Następnie wybrano prezydium tygodnia, komitet wykonawczy, sekcje i podsekcje.

Program tygodnia Majdanka od 14 do 22 września przedstawia się następująco: 14. 9. capstrzyk na placu Litewskim, zapalenie znicza, apel poległych na Majdanku.

15. 9. — msza św. przed krematorium na Majdanku, w której uczestniczyć będą przedstawiciele władz, organizacji ze sztabami

Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU OCZYSZCZANIA MIASTA.

Z miesiąca na miesiąc Zakład Oczyszczania Miasta zaspokajaniem swym obejmuje coraz więcej ulic i domów.

W lipcu r.b. wywóz z miasta na zypiska własnym i wynajętym taborze 30.435 m. sześć śmieci i oczyszczył 2.369 posesji.

Ponadto zostało wywiezione 2,5 miliona ltr. fekalii z 279 posesji.

Ze śmieci, które na zypiskach są przebiegane wydobytło kilkadziesiąt kg. szmat, szkła, butelek, kości, blachy oraz około 1,500 kg. żelaza.

OGROD ZOOLOGICZNY Z DROWIE

(dojazd tramwajem 9) otwarty od 9 rano do zmierzchu.

i ludność. Po mszy św. nastąpi uroczyste przekazanie przez ministra sprawiedliwości, tow. Henryka Świątkowskiego, 22 baraków przedstawicielom państw obcych. Po uroczystościach obecni zwiędzą obóz śmierci.

Od 16 do 21 września trwać będą zbiórki uliczne i w lokalach na cel utrzymania Majdanka. 22 wrze

śnia uroczysta akademія zakończy tydzień Majdanka.

W tych dniach wyjedzie specjalna delegacja do Warszawy, aby zaprosić przedstawicieli rządu polskiego i państw obcych. Na zebraniu ponadto wysunięto wniosek, aby na tydzień Majdanka kursowały specjalne pociągi z całego kraju. Będzie się czynić starania, aby zrealizować ten projekt.

Łódź otwiera kursy dla młodzieży rzemieślniczej

ŁÓDŹ, (PAP). — Państwowy Instytut Spawalniczy w Katowicach posiadał jeden tylko oddział w Krakowie. Obecnie utworzony został w Łodzi drugi z kolei oddział. W październiku br. oddział łódzki instytutu uruchamia kursy spawania acetylenowego oraz spawania lukiem elektrycznym. Oddział posiadać będzie własną spawalniczą szkołę, której budowa jest już obecnie na ukończeniu.

ŁÓDŹ, (PAP). — Wojewódzki wydział odbudowy w Łodzi otwiera w sierpniu 6-tygodniowy kurs dla rzemieślników i młodzieży wiejskiej, zatrudnionych przy odbudowie wsi. Ogółem utworzone zosta-

ły cztery takie kursy. Poza tym zorganizowane były w powiecie sieradzkim dwa kursy dla instruktorów budownictwa wiejskiego. Kursy te ukończyło 60 osób. Słuchacze każdego z kursów instruktorskich zbudowali po jednym rowym budynku wiejskim. Budynki zostały wzniesione na działkach okolicznych chłopów. Obecnie wysłano na teren zniszczone województwa łódzkiego 20 instruktorów budownictwa wiejskiego, zadaniem których jest wytypowanie najodpowiedniejszych miejsc na budowę oraz udzielanie ludności wiejskiej fachowych wskazówek przy odbudowie.

W lipcu r.b. wywóz z miasta na zypiska własnym i wynajętym taborze 30.435 m. sześć śmieci i oczyszczył 2.369 posesji.

Zjazd Papierników obraduje w Jeleniej Górze

JELENIA GÓRA, (PAP). — Drugi ogólnopolski zjazd papierników w Jel. Górze rozpoczął obrady w dniu 16 bm. przy udziale 750 delegatów z całej Polski. Po zagajeniu zjazdu przez inż. Stulgińskiego przemawiali kolejno wice-ministrowie: Golański, wice-minister przemysłu Widy-Wirski, wice-minister propagandy, wice-minister Kruczkowski w imieniu ministra Kultury i Sztuki. Wszyscy podkre-

ślili wysiłek dotychczasowy przemyśle papierniczego. Po kilku nawzorów przemysłu papierniczego.

Przetarg nieograniczony

Narodowy Bank Polski ogłasza przetarg nieograniczony na dokonanie dwóch budynków T.K.M. (A i C) położonych w Warszawie przy zbiegu ul. Polnej z Pl. Unii Lubelskiej.

Słabe kosztorysy oraz informacje szczegółowe otrzymać można w N.B.P. ul. Nowogrodzka 50, I. piętro, pokój 121, w godz. 10—12. Oferty w zalakowanych kopertach należy składać w wymienionym wyżej pokoju do dnia 24 sierpnia br. do godz. 10-tej rano. Otwarcie komisyjne ofert nastąpi tegoż dnia o godz. 11.30.

Do każdej koperty należy dołączyć kwit wadialny na sumę zł. 500,000 (pół miliona złotych) i świadectwo wpłaty na pożyczkę Odbudowy Kraju.

Narodowy Bank Polski zastrzeżenie podania przyczyn i ponoszenia jafirmy, unieważnienia przetargu bez go tytułu, kichkolwiek odpowiedzialności z te

OGŁOSZENIA DROBNE

Lekarze

Dr med. E. MIKULICZ ze Lwowa, lekarz-dentysta, specjalista chorób dziąseł i jamy ustnej, Zawadzka 17, tel. 144-45.

Dr KOWALCZYK JERZY — choroby skórne i weneryczne, Żeromskiego 41 od 3—7. —1791

Dr L. ROŻYCKI, specjalista chorób kobiecych i akuszerii, ul. Legionów 9 tel. 166-29, przyjmuje 1—6. 1536

Dr JADWIGA SZUSTROWA, choroby płuc, Łódź, ul. Wólczńska Nr 197 m. 1 wznawia przyjęcia od godz. 17 do 19-ej. —1938

Dr DOBROWOLSKI specjalista chorób nerwowych i seksualnych powrócił i przyjmuje od 3—5. Kopernika 6 m. 3, tel. 186-00.

Dr Med. S. ŻURAKOWSKI, Dr A. RATAJ ŻURAKOWSKA (z Warszawy) specjaliści chorób skórno-wenerycznych i moczopłuciowych, Piotrkowska 33 godz. 12—1; 3—5/2.

Dr TADEUSZ CHECIŃSKI asystent szpitala skórno-wenerycznego św. Marii Magdaleny przyjmuje 4—6, z wyj. sobót. Piotrkowska 157, tel. 203-11.

Kupno i sprzedaż

POCZTOWKI kolorowe (kwiaty, osoby, imieninowe, historyczne Łodzi), teatki, skoroszyty, bloczki kawsowe, koperty, papiery listowe i kancelaryjne spinacze, pluskiewki, poleca: Pawlak, ul. Jaracza 1. —2097

Różne

Dnia 17 sierpnia o godz. 16-tej zgubiłam w sklepie przy ul. Piotrkowskiej przy Andrzeja czarny skórzany portfelik, jedna strona haftowana białym ledwabiem. Uprzejmie proszę łaskawego znalazcę o zwrot portfeliku wraz z kwitami za wynagrodzeniem pod adres: J. Cedrow, ska, Al. Kościuski 40.

Repertuar kin łódzkich

POLONIA ul. Piotrkowska 67	„WIELKI WALC”
TECZA ul. Piotrkowska 108	„KAPITAN BENOIT”
GDYNIA ul. Przejazd 2	„ŚLUBY KAWALERSKIE”
STYLÓWY ul. Kilińskiego 123	„CO MÓJ MAŻ ROBI W NOCY”
BALTYK ul. Narutowicza 20	„JEZEBEL”
WISŁA ul. Przejazd 1	„SZCZĘŚLIWA 13”
ADRIA Marszałka Stalina (Główna) 1	„SZCZĘŚLIWA 13”
WŁÓKNIARZ ul. Zawadzka 16	„ZWYCIĘSTWO W TUNISIE”
HEL ul. Legionów 2-4	„ŚLUBY KAWALERSKIE”
TATRY ul. Sienkiewicza 40	„BEZTROSKE LATA”
PRZEDWIOSŃE ul. Żeromskiego 74-76	„JEDEN Z NASZYCH SAMOLOTÓW ZAGINAŁ”
WO-NOŚĆ ul. Napiórkowskiego 16	„SZALONY LOTNIK”
ROMA ul. Rzgowska 34	„A. B. C. MIŁOŚCI”
ZACHĘTA ul. Zgierska 26	„KAPRYS MŁODOŚCI”
BAJKA ul. Franciszkańska 31	„BYŁO ICH DZIEWIĘCIU”
ROBOTNIK ul. Kilińskiego 178	„NIEUCHWYTYNY SMITH”
REKORD ul. Rzgowska 2 (Plac Reymonta)	„POWRÓT”
M I Z A Ruda Pabianicka	„KWIAT MIŁOŚCI”
ŚWIT Bałucki Rynek 5.	„PROFESOR WILCZUR”
OSWIATOWY OM. TUR ul. Kopernika 8	„MECZ Z TORPEDO”

Początek seansów: w dni powszednie o godz. 16, 18 i 20: w niedziele i święta o godz. 14, 16, 18 i 20.
Kina: Hel, Adria, Przedwiosnie i Roma rozpoczynają seanse o pół godziny później t. zn. w dni powszednie o godz. 16.30, 18.30 i 20.30 w niedziele i święta pierwszy seans o godz. 14.30 Oświatowy — 2 seanse dziennie: godz. 17 18.30. Niedziele i święta 15.30, 17 i 18.30.
Początek seansów w kinie „Baltyk” w dni powszednie o godz. 16, 18 i 20 w niedziele i święta o godz. 12, 14, 16, 18 i 20-ej.
Przedprzedaż biletów do kin: „Rekord”, „Wolność” i „Roma” dla członków Związków Zawodowych (Zgłoszenia zbiorowe odbywa się w Radzie Zakładowej fabryki Gejera (Piotrkowska 295) od godz. 10—13-ej.
Celem uniknięcia natłoku prosimy o przechodzenie na wcześniejsze seanse.
Uwaga. We wszystkich kinach w dniu premiery passe-partout oraz bilety bezpłatne i ulgowe — nieważne

S P O R T

Igrzyska Kolarzy zakończone

(P) W dniu wczorajszym zakończone zostały czterodniowe zmagania sportowe kolarzy, walczących o palmę pierwszeństwa w drugich powojennych igrzyskach. Przez cztery dni byliśmy świadkami zaciętych walk we wszystkich niemal dziedzinach sportu. Wczorajszy ostatni dzień igrzysk zakończony został rozdaniem nagród przez wiceministra Komunikacji, ob. Olewińskiego, oraz wiceministra Pracy i Opieki Społecznej tow. Kurylowicza.

Zwycięskie zespoły, jak też i poszczególne zawodnicy otrzymali puchary przechodnie, nagrody indywidualne i pamiątkowe żetony.

Pierwsze miejsce w ogólnej punktacji zajął Poznań, drugie okręg gdański, trzecie Katowice. Dalsze miejsca nie zostały

jeszcze ostatecznie ustalone.

W piłce nożnej pierwsze miejsce zajęła Łódź przed Gdańskiem, Poznaniem i Lublinem. W turnieju bokserskim cztery mistrzostwa zdobyły Katowice, trzy Gdańsk i jedno Poznań.

Punktem kulminacyjnym igrzysk był mecz piłkarski repr. polskich kolarzy z koleją drużyną Czechosłowacji Zeleznicy (Bratysława). W przerwie tego meczu odbyły się finały biegów na 100 m i 1500 m. W biegu na 100 m zwyciężył Komenda (Poznań) w czasie 11,3 przed Szymoszkim (Katowice) i Duneckim (Gdańsk). Bieg na 1500 m wygrał Chelminiak (Gdańsk), drugim był Szyperski (Gd), trzecim Onik (Katowice).

Łódź - Gdańsk 3:1

Wczoraj przed południem rozegrany został finałowy mecz piłkarski o pierwsze i drugie miejsce między kolarzami pomorskimi a łódzki. Drużynę gdańską reprezentował team Pomorzanie—Brda; zaś drużynę łódzką ZZK. Zwyciężyli zasłużenie łodzianie, mając prawie przez cały czas przewagę w polu.

Zaznaczyć jednak należy, że drużyna pomorska wystąpiła w osłabionym składzie, co spowodowane było kontuzjami, którym gracze ulegli na meczu z Lublinem. Pomimo to, drużyna pomorska podobała się, będąc lepsza technicznie. Pierwszą bramkę zdobywa Łódź w 7-ej min. W 28 min. pada wyrównanie ze strzału środkowego napastnika Pomorzanie i od tej chwili inicjatywę przejmują Pomorzanie w swe ręce.

Na trzy minuty przed przerwą Koczewskiemu udaje się strzelić drugą bramkę dla Łodzi.

Po zmianie pół łodzianie zaczynają coraz częściej gościć pod bramką Pomorza. W 30 m. Koczewski zmusza po raz trzeci bramkarza czarnych koszulek do kapitulacji. Pomimo usilnych starań, drużynie pomorskiej nie udaje się już wyniku zmienić. Sędziował bardzo dobrze ob. Romanowski. Widzów mało.

Każdy czyta „Przegląd Sportowy”

Repr. Kolarzy - Zeleznicy 4:3

Punktualnie o godz. 17-tej przy dźwiękach marsza wbiega na boisko drużyna czeska, witana owacyjnie przez liczną zgromadzoną publiczność. Za nimi wbiega nasza jedenastka powitana burzą oklasków. Obie drużyny ustawiają się na boisku. Po krótkim przemówieniu kierownik gości wręcza kierownikowi drużyny polskiej bukiet kwiatów, ten znów emblemat Orla.

Następuje losowanie i Czesi rozpoczynają grę. Pierwsze minuty gry wyrównane. W 8 m. Aniola przebija się pięknie i strzela nieuchronnie w górny lewy róg. Jest 1:0. W trzy minuty później Polka strzela ostro, bramkarz czeski pięknie robinsonuje, wybija piłkę, jednak piłka odbija się o obrońcę i wpada do bramki. Od tej chwili Czesi zaczynają coraz więcej dusić. W 29 minucie udaje się czeskiemu napastnikowi strzelić pierwszą bramkę. W kilka minut później Skromny zostaje kontuzjowany i zastępuje go bramkarz rezerwowi. W minutę później Aniola przechodzi po raz drugi obronę czeską i strzela nieuchronnie trzecią bramkę. Zaraz potem na boisko wchodzi z powrotem Skromny. Wolnego z 20 m broni wspaniałą robinsonadą bramkarz gości, Stajer. Na tym kończy się pierwsza połowa meczu.

Po zmianie pół Czesi przejmują od razu inicjatywę, lecz dobrze grająca polska obrona nie pozwala na podwyższenie

wyniku. W 26 minucie długie podanie pomocnika przejmują Tybeński i strzela tuż obok wybiegającego Skromnego, zdobywając drugą bramkę dla swych barw. W 36 m. sędzia dyktuje rzut karny dla Polski, który Polka zamienia

w czwartą bramkę. W chwili później jedenastka — (za rękę obrońcy) — tym razem dla Czechów. Tybeński zamienia ją w trzecią bramkę, ustalając tym samym wynik meczu. Sędziował ob. Pogodziński.

Kluj pierwszy na 100 km

W ramach igrzysk kolarzy odbył się wczoraj wyścig szosowy na dystansie 100 km. Start nastąpił na Pl. Reymonta. Trasa biegła przez Pabianice, Łask, Zduńską Wolę do Sieradza i z powrotem. Punktualnie o godz. 9-ej wystartowało 19 zawodników, z tegorocznym mistrzem szosowym Polski Klujem na czele.

Już za Pabianicami Kluj, Ritter

i jeszcze dwóch kolarzy odrywa się od reszty zawodników, tworząc tym samym czołówkę. Na metę, przy parku „Wenecja”, przybywa pierwszy Kluj (KKS Poznań) w czasie 2 godz. 54 min. 15 sek. o gumę przed Ritterem (KKS Poznań), który osiąga czas 2:54,15,2. Trzecie miejsce zajmuje Frackowiak (KKS Poznań) 3:3,47, czwarte Klawiter (KKS Bydgoszcz).

Zwycięstwo Warszawy w sobotnich wyścigach motocyklowych

W sobotę popołudniu na stadionie Domu Żołnierza odbyły się wyścigi motocyklowe z udziałem zawodników Warszawy, Poznania i Łodzi. Ogółem odbyło się 14 biegów, z tego dziewięć w konkurencji trójmeczowej (Warszawa, Łódź, Poznań), cztery o nagrodę PZM Okr. Łódź i bieg otwarcia.

Z trójmeczowej zwycięsko wyszła Warszawa, uzyskując 19 pkt. przed Poznaniem 16 pkt. i Łodzią 15 pkt. Wyścig o nagrodę PZM Okr. Łódź, wygrał Nowacki z Poznania w czasie 1:59,1 przed łodzianinem Więckim. Wyścig otwarcia wygrał Kazimierzczak (Poznań), drugim

był Muchaj (Łódź). Organizacja zawodów dobra.

Polonia - Bytom w środę w Pabianicach

W środę dnia 21 bm. rozegrane zostanie w Pabianicach ciekawe spotkanie piłkarskie między Polonią z Bytomia a miejscowym PTC. Polonia (dawna Pogoń lwowska) jest obecnie najsilniejszą drużyną Śląska.

A. CZECHOW

tłum. Władysław Rymkiewicz

SZWEDZKA ZAPAŁKA

(Opowiadanie kryminalne)

(Ciąg dalszy)

— Tak, resor... — zaczął Diukowski, podchodząc do komendantowej i marszcząc swój długi nos. — Myślimy tu zajęci nie na kolacykę i nie do komendanta. My przyjechalibyśmy po to, żeby spytać szanowną panią, gdzie jest Marek Iwanowicz Kłanzow, którego pani zamordowała?

— Co? Jaki Marek Iwanowicz? — wyjąkała komendantowa i jej twarz oblała się rumieńcem. — Jaki nie rozumiem.

— Zapytuję panią w imieniu prawa! Gdzie Kłanzow? Nam wszystko wiadomo!

— Od kogo? — spytała cicho komendantowa, nie podnosząc oczu na Diukowskiego.

— Zechce nam pani powiedzieć, gdzie on jest?

— Ale skąd pan się dowiedział? Kto panu odpowiedział?

— Nam wszystko wiadomo! Wzywam panią w imieniu prawa! Sędzia śledczy, osmielony zmieszaniem komendantowej, podszedł do niej i rzekł:

— Niech nam pani wskaże to miejsce i my sobie pójdziemy. W przeciwnym razie...

— Na co on wam potrzebny?

— A po co te pytania, szanowna pani? My tylko prosimy, pokazać go nam! Pani drży, pani jest zmieszana... Tak, on został zamordowany i jeśli pani chce wiedzieć, to zamordowany przez panią. Wspólnicy wydalili panią!

Komendantowa zbladła.

— Chodźmy — powiedziała cicho, załamując ręce. — On jest schowany u mnie w łaźni. Tylko na litość boską, nie mówcie nic meżowi. Błagam was! On mi tego nie

7) przebaczy!

Komendantowa zdjęła ze ściany wielki klucz i poprowadziła swych gości przez kuchnię i sień na podwórze. Na podwórzu było ciemno. Siąpił drobny deszcz. Komendantowa szła pierwsza. Czubikow i Diukowski brodzili za nią po wysokiej trawie, wdychając zapachy dzikiej konopi i pomyj rozbrzygających się pod nogami. Podwórze było rozległe. Niebawem zakończyli się kaluże pomyj i goście poczuli pod nogami rozkopaną ziemię. W ciemności ukazały się sylwety drzew a między drzewami — mały domek z przekrzywioną rurą kominową.

— To łaźnia — powiedziała komendantowa.

— Ale błagam was, nie mówcie nikomu!

Zbliżywszy się do łaźni Czubikow i Diukowski ujrzeni wiszącą u drzwi olbrzymią kłódkę.

— Przygotuj pan ogarek i zapałki — szepnął sędzia do swego pomocnika.

Komendantowa otworzyła zamek i wpuściła gości do łaźni. Diukowski potarł zapałkę i oświecił przed-

pokój przy łaźni. Na środku przedpokoju stał stół. Na stole przy małym, pękatym samowarku stała waza z wystygłym barszczem i talerz z resztkami sosu.

— Dalej!

Weszli do następnej izby, do łaźni. Tu również stał stół. Na stole duży półmisek z szynką, butelka wódki, talerzyki, noże, widelce.

— No, ale gdzie... ten? Gdzie ofiara mordu? — zapytał sędzia.

— Na górnej półce! — wyszepiała komendantowa, wciąż jeszcze blada i drżąca.

Diukowski wziął ogarek i wspiął się na górną półkę. Ujrzał tam długą, wyciągniętą postać leżącą nieruchomo na wielkiej puchowej pierzynie. Osobnik chrapał lekko.

— Drwii sobie z nas, niech to wszyscy diabli! — zakrzyknął Diukowski. — To nie on! Tu leży jakiś batwan, żywy! — Panie, ktoś pan, do diabła?

— Osobnik wciągnął ze świstem powietrze i dźwignął się. Diukowski tracił go łokciem. Osobnik ułonił ręce, przeciągnął się i wznosił głowę.

— Kto tu lezie? — spytał ochryp-

ty, ciężki bas. Czego tu chcesz?

Diukowski podniósł do twarzy nieznanego ogarek i krzyknął. Po czerwonym nosie, zmierzwiionych włosach i czarnych jak smoła wasach, z których jeden był podkreślony i sterzał zuchowato ku sufitowi, poznał korneta Klauzowa.

— To pan... Marek... Iwanycz? Niemożliwe!

Sędzia spojrział w górę i zamarł.

— Tak, to ja... A to pan, Diukowski! Czego pan tu, u diabła chcesz? A tam w dole co za gęba? Litości, sędzia śledczy! Co was tu sprowadza?

Kłanzow zszedł na dół i objął Czubikowa. Komendantowa czmychnęła za drzwi.

— Co was tu sprowadza? Wypijmy, niech to wszyscy diabli! Tra—ta—tu—ta—ta! Wypijmy! Kto was tu sprowadził? Jakżeście się dowiedzieli, że tu jestem? Zresztą wszystko jedno! Wypijmy!

Kłanzow zapalił lampę i napełnił trzy kieliszki wódką.

— To znaczy, ja cię nie rozumiem — powiedział sędzia rozkładając ręce. — Ty, czy nie ty?

Redakcja: Łódź, Piotrkowska 68, Administracja: Piotrkowska 70. Tel. red.: 130-46 i 144-18, Adm.: 222-22 i 256-37, Konto czek. Bank Spółem Nr 308 i PKO Łódź VII 4414

Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od godz. 12-13. Sekretarz Redakcji od 11-12-ej. Redakcja rękopisów nie zwraca. Honorujemy artykuły tylko z góry umówione. Redaktor: Artur Karaczewski. Wydawca: Wojewódzki Komitet PPS w Łodzi.

CENY OGŁOSZEŃ Drobne: za wyraz setlowy, poza tekstem — 5 zł. Inne ogłoszenia: za milimetr — szpalte poza tekstem — zł 14, w tekście — zł 21. — W numerach niedzielnych i świątecznych — 50 procent drożej.